

Desatero

Z řec. *deka logoi* (= deset slov), upraveného sv. Irenejem na *dekalogos*, později *decalogus*. Deset přikázání, která Mojžíš obdržel od Boha na hoře Sinaj a která tvoří magnu chartu smlouvy mezi Bohem a jeho lidem. Zachovaly se dvě formulace desatera: Ex 20,2-17 a Dt 5,6-21.

Desátky

Z lat. *decima pars* (= desátá část). Obětování desetiny plodů země a stáda jako oběť Bohu k bohoslužbám a vydržování kněží od lidu Izraele. Zvyk desátků byl známý také v katolické církvi, ale všechny formy desátků zanikly v 18. až 19. století. Dnes platí: „Křesťané jsou povinni přispívat na potřeby církve, aby měla prostředky nutné pro bohoslužby, apoštolát a charitativní činnost a také pro přiměřené vydržování těch, kdo jí slouží.

Deuterokanonické knihy

Z řec. *deuteros* (= druhý) a *kanón* (= kánon). Jsou to některé biblické spisy SZ, o jejichž inspiraci byly v některých dobách a v některých křesťanských společenstvích pochybnosti; tyto knihy totiž nebyly vždy a všude součástí kánonu. Celkem jde o sedm knih: 4 historické (Tobiáš, Júdit, 1. a 2. Makabejská), 1 prorocká (Baruch s Jeremiášovou epištolou) a 2 knihy moudrosti (Sirachovcova a Moudrosti).

Deuteronomium

Z řec. *deuteros* a *nomos* (= druhý zákon). Pátá kniha Pentateuchu. Její stavba je rozdělena do tří velkých kázání Mojžíše k lidu, aby mu připomněl minulé události, ale především, aby ho povzbudil ke stálé věrnosti smlouvě se svým Bohem. Dílo se uzavírá doplňkem, líčícím poslední Mojžíšovy činy. Deuteronomium, dílo teologické školy levitů, kteří se přestěhovali do Jeruzaléma po pádu vlády v Samařsku (722 př. Kr.), směřuje nejen k reformě institucí, jejichž ideálním centrem je chrám v Jeruzalémě, ale především k vnitřnímu obrácení.

Devocionálie

Vše, co slouží – obvykle jde o náboženské předměty k osobnímu užití, jako jsou obrázky, kříže, medaile atd. – k usnadnění usebranosti a zbožnosti. Na rozdíl od amuletů, kterým se přisuzují magické vlastnosti, devocionálie samy o sobě se považují za předměty, které nemají zvláštní hodnotu a zvláštní užitek.

Diaspora

Z řec. *diasporá* (= rozptýlení). Termín označuje rozptýlení nějakého lidu mimo vlastní zemi z jakéhokoliv důvodu. V křesťanském prostředí se výrazu používá k označení Židů, rozptýlených mimo Palestinu.

AKTUALITY

POUTNÍ MŠE SV. VE STROMKOVICÍCH

Srdečně zveme na poutní mši svatou k lesní kapličky do **Stromkovic**, kde si **v neděli 20. 8. 2023 od 14.30 h** připomeneme slavnost Nanebevzetí Panny Marie.

Hostem a celebrantem bude novokněz **P. Filip Mareš SDB**. Mše sv. bude spojena s novokněžským požehnáním a žehnáním bylin a květín.

Ve dnech 19. a 20. 8. ve farnostech Rokytnice n. J., Harrachov, Jablonec n. J. a Poniklá další bohoslužby nebudou.

Hřivna – informační čtrnáctideník vydává ŘK farnost Semily pro vnitřní potřebu. Uzávěrka tohoto čísla: 10. srpna 2023. Uzávěrka následujícího čísla: 24. srpna 2023. Redakce a grafická úprava: M. Kraus. Imprimatur: R. D. J. Gajdošík. Jednotlivé příspěvky zasílejte na adresu kraus.matej@seznam.cz, a to nejpozději do dne uzávěrky dalšího čísla.

HŘIVNA

Informační čtrnáctideník

ŘK farnosti Semily

Číslo 17 13. srpna 2023

Římskokatolická farnost – děkanství Semily, Komenského nám. 125, 513 01

Děkan: R. D. Jaroslav Gajdošík, tel. 739 909 500

www.farnost.semily.net

Bohoslužby v Semilech se konají v děkanském kostele sv. Petra a Pavla (KO), v kapli sv. Zdislavy na faře (KA), ve filiálním kostele Umučení sv. Jana Křtitele na Koštofranku (KK), v domově důchodců (DD), v kapli sv. Antonína v Chuchelně (CH).

Pořad bohoslužeb ve farnosti ve dnech 14. 8. – 27. 8. 2023

14. 8. Po	Památka sv. Maxmiliána Marie Kolbeho, kněze a mučedníka
KA	18.00 za Boží zásah do bolesti zubů
15. 8. Út	Slavnost NANEBEVZETÍ PANNY MARIE
KO	18.00 za ++ Žofii Šlahetkovou, manžela Kazimíra a celý rod Šlahetkových
16. 8. St	KA 08.00 za Boží vedení pro sourozence
17. 8. Čt	KA 08.00 za zdraví a Boží požehnání pro Lenku Pacholickou
18. 8. Pá	KA 18.00 za ++ Cecilii Novotnou, manžela a živé z rodiny
19. 8. So	DD 13.30 za farníky
KA	18.00 za † P. Františka Kocmana
20. 8. Ne	20. neděle v mezidobí
KO	08.30 za ++ rodiče, bratra a rodinu Fořtovu
CH	15.00 na úmysl
21. 8. Po	Památka sv. Pia X., papeže
–	– –
22. 8. Út	Památka Panny Marie Královny
KA	18.00 za † Alenku Fišarovou a jejího manžela
23. 8. St	KA 08.00 za ++ Tomáše Kříže a manželku
24. 8. Čt	Svátek sv. Bartoloměje, apoštola
KA	08.00 za † Jaroslavu Pekárkovou a rodiče z obou stran
25. 8. Pá	KA 18.00 za ++ Ludovíta a Jozefínu Kafříkovy
26. 8. So	DD 13.30 za farníky
KA	18.00 za † maminku Michalovou
27. 8. Ne	21. neděle v mezidobí
KO	08.30 za † Helenu Kubíkovou a manžela

Farnost sv. Petra a Pavla

JAKÉ PERLY JAKÝM SVINÍM?

Málokterý novozákonní obraz vstoupil do obecného povědomí tak jako rčení o perlách házených sviním, takže se na jeho původ musejí lidé vyptávat na webových fórech, protože je nenapadne, že by mohl pocházet z Bible. Obrazné vyjádření v sobě koncentruje veškerou frustraci, kterou zažil asi každý, kdo se někdy snažil kvalitními argumenty přesvědčit někoho, kdo je nechtěl nebo neuměl přimnout. V současné postfaktické době hysterických výměn na sociálních sítích, fake-news, zabetonovaných argumentačních pozic a demagogických kulturních válek je zkušenost „házení perel sviním“ zdánlivě aktuálnější než kdy jindy. Právě proto je ale takové hodnocení o to nebezpečnější. Se zdánlivě posvěcenou legitimitou umožňuje debatu s druhým jednou provždy utnout, prohlásit svou pravdu za „evangelijní perlu“ a druhého za „evangelijní sviní“. V křesťanském prostředí, frustrovaném neschopností obhájit vlastní místo v současném diskurzu, to tím spíš dovoluje vyklidit pozice s chlácholením, že s „protistranou se nedá mluvit“, a utíkat se k nejrůznějším „paralelním životům“, jak nám je nabízí třeba taková *Benediktova cesta* Roda Drehera.

Obraz házení perel sviním nacházíme ve výmluvném kontextu, totiž na začátku 7. kapitoly Matoušova evangelia, nadepsané v ekumenickém vydání „O posuzování druhých“, v Jeruzalémském překladu zase „Nemáme posuzovat své bližní“. Asi žádnému Ježíšovu výroku se křesťané tak vehementně nezpronevňují jako zde stojícímu: „Nesudte, abyste nebyli souzeni“ (Mt 7,1). Právě v dnešní době se opět mnozí vyžívají v soudních žalobách, napominání, udávání, souzení, osočování. Jak se k tomu tedy má náš vepřový příměr?

Je samo o sobě zajímavé, že náš obraz nacházíme jen v Matoušově evangeliu, další

synoptikové jej nepoužívají. Spolu s ním spojeným zákazem „nedávejte psům, co je svaté“ možná vytvářel až příliš elitářský, exkluzivní, hermetický obraz Ježíšova učení v rané církvi (náznaky toho můžeme tušit např. v Didaché 9,5 nebo v Tomášově evangeliu 93). Daný verš Mt 7,6 zní v ekumenickém překladu následovně:

„Nedávejte psům, co je svaté. Neházejte perly před svině, nebo je nohama zašlapou, otočí se a roztrhají vás.“

Na první (ale asi i druhé či třetí...) čtení je poselství jasné. Nemá smysl zabývat se lidmi, kteří nerozumí tomu, co hodnotného jim nabízíme, dokonce tím pohrdají a může je to i rozběsnit. Další výklad se pak zaměřuje spíš na to, co přesně ztotožníme s „perlami“ a koho se „sviněmi“. Pokud první s velebným náboženským učení, „naší věčnou pravdou“, a druhé s lidmi, kteří to vše nechtějí slyšet, jsou zatvrzelí, navíc ještě morálně zpustlí, jsme zjevně Svatopiscem vybízení k tomu, abychom se s takovými moc dlouho netrápili.

Rozjímání daného verše ale vnáší do rychlých soudů pochybnosti. V obraze předkládaném duchovnímu zraku je totiž drobná podivnost: proč by se měly svině otáčet? Prostorově je daná scéna popsána jak v řeckém originále, tak v latinské verzi a potom i v nejrůznějších dalších překladech jasně: perly se házejí „před“ (ἔμπροσθεν; ante) svině, které se potom „otáčejí“ (στροφέντες; *conversi*). Nejasnost ohledně samotného smyslu logia na daném místě evangelia je podpořena i gramatickou nejasností paralelismu dějů a přiřazení sloves k jednotlivým zvířatům, což vedlo badatele a překladatele k různým závěrům. Kraličtí např. překládají ne zcela jasně: „Nedávejte svatého psům, aniž mecte perel svých před svině, ať by snad nepotlačily jich nohama svými, a psi obrátí se, aby neroztr-

hali vás.“ Jeruzalémská bible prasečí otočku vynechává a má jen: „neházejte své perly sviním, aby je nepošlapaly a pak se nevrhly na vás a neroztrhaly vás.“ Jiné překlady, jako Bible krále Jakuba nebo Lutherův, se nicméně shodují s naším ekumenickým (katolický liturgický překlad mimochodem uvádí na scénu vepře, nikoli svině). Nejasnosti jsou biblisty přičítány možné chybě už v překladu z původního aramejského originálu nebo existenci nějakého nám dosud neznámého přísloví apod.

Pro naše duchovní potřeby se nicméně vzdalme od filologie a ponořme se – ostatně v tradici patristické exegeze nebo ignaciánských rozjímání – do obrazu, který se nám bezprostředně nabízí. Pokud jsme v pozici rozsevače perel, ty padají před svině a ony nás ohrožují poté, co se otočily, pak musíme zákonitě stát za nimi. Tato konstelace přitom nemusí být úplně vykonstruovaná, jak by se mohlo zdát. Ve starověku, stejně jako hluboko do středověku, se vepři pásli na volné pastvě, nikoli ve chlívků. I jinde v Novém zákoně o tom máme zmínky (Mt 8,30; Mk 5, 11; Lk 8, 32). Hnat někam takové stádečko šlo jistě pomocí hole, o čemž máme řadu středověkých obrazových dokladů, ale určitě to šlo i tak, že pasák házel před vepře ve směru, kam je chtěl dovést, nějaké žrádlo. Co nám ovšem takový náhled na scénu říká o jejím významu?

Obecně přijímaný výklad rčení „neházejte perly sviním“ sugeruje představu neplodné debaty s nehodnými účastníky, kterou je proto možné s klidným srdcem opustit. Pokud nás ale Ježíš zrazuje před házením perel sviním tak, jak jsme si to představili, nejde ani

tak o to, CO a KOMU házíme, ale JAK! Jestliže hluboké věroučné a spirituální pravdy („naše perly“) předhazujeme lidem jako vějičku, abychom je někam dostali, abychom jimi jako stádem mohli manipulovat, pokud se s nimi nebavíme tvář v tvář, ale stojíme za nimi a jen panovačným nebo blazeovaným gestem rozhazujeme svá moudra lidem tak, aby se podle toho jako dav vrhali tu sem, tu onam, pak skutečně hrozí, že takové perly zašlapou, otočí se proti nám a roztrhají nás. Nejde přitom o to, že by nenáviděli ony perly, ale že byli pobouřeni arogancí, necitlivostí, mocichtivostí, přezíravostí a ve skutečnosti nežájmou těch, kteří je rozhazovali, kteří takto „mluví o Bohu“. Paralel k současnému dění jistě najdeme spoustu – nabubřelé dopisy čtené z kazatelen a očekávající stádní reakce věřících, populistické výzvy zabalené do rádobykřesťanských frází, politické manipulace ohánějící se křesťanskou tradicí, to vše předhazované lidem jako prostředky ovládnutí, nikoli jako témata setkání, dialogu, sdílení, obohacení – jako slova víry.

Pokud takové perly lidé zašlapou a roztrhají ty, kteří je házeli, ve skutečnosti se zas až tolik nestane. Perly v hlíně neshnijí, ale třeba je po čase někdo najde, a bude to onen „poklad ukrytý v poli“. Dotyčný pak „z radosti nad tím půjde, prodá všecko, co má, a koupí to pole“ (Mt 13,44). Bude totiž osloven skutečnou krásou a hodnotou toho, co našel. Nemusí ani vědět, jak se tam ony perly dostaly a co se k nim váže. Jen se, byť v hlíně, musely očistit od těch, kdo je předtím házeli.

Martin Bedřich

KŘESŤANSTVÍ OD A DO Z

Démon

Z řec. *daimónion*, později lat. *daemonium*. Označuje padlého andělského ducha, potrestaného pro vzpouru proti Bohu. V NZ je

často zmínka o démonech: Ježíš demony potírá jako zodpovědné za pokušení, posedlost, nemoci, zhoubnou moc a vítěz nad nimi uskutečněním vlády Boží. Stejná moc byla svěřena apoštolům.